

स्थानीय राजपत्र

भाग-२ खण्ड ६ संख्या २

बागलुङ नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

स्कुल बस निर्देशिका २०७९

अनुसूची २

(दफा ४ तथा अनुसूची १ को भाग-२ संग सम्बन्धित)

बागलुङ नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ६ संख्या २, २०७९ असोज ०९

भाग-२

बागलुङ नगरपालिका

स्कूल बस निर्देशिका २०७९

निर्णय मिति २०७९/१२/१७

प्रस्तावना:

सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १५३ मा भएको प्रावधान अनुसार यस बागलुङ नगरपालिका भित्र सञ्चालित शिक्षण संस्थाहरूले विद्यार्थीहरू ओसार पसार गर्ने उद्देश्यले संचालनमा ल्याएका सवारी साधनहरूले दिने यातायात सेवालाई सुरक्षित, आरामदायी र भरपर्दो बनाउने उद्देश्यले

सवारी तथा यातायात व्यवस्था नियमावली, २०५४ को नियम ६२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी बागलुङ नगरपालिकाले यो “स्कूल बस निर्देशिका, २०७९” जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१) यस निर्देशिकाको नाम “स्कूल बस निर्देशिका, २०७९” रहेको छ ।

२) यो निर्देशिका बागलुङ नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :

क) “स्कूल बस ” भन्नाले सामुदायिक, संस्थागत वा अन्य निकायबाट संचालित शिक्षण संस्थाहरूले विद्यार्थीहरू ओसारपसार गर्न प्रयोगमा ल्याएका आफ्नै वा भाडामा लिई संचालन गरेका सवारी साधनलाई सम्झनुपर्दछ । यो शब्दले माइक्रोबस, मिनिबस, भ्यान समेतलाई जनाउँदछ ।

ख) “ऐन” भन्नाले सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ लाई सम्झनुपर्दछ ।

ग) “नियम” भन्नाले सवारी तथा यातायात व्यवस्था नियमावली, २०५४ लाई सम्झनुपर्दछ ।

३. स्कूल बसको मापदण्ड विद्यालयले आफ्ना विद्यार्थीहरूको सुरक्षित किसिमले ओसारपसार गराउन संचालन गर्ने स्कूल बस निम्न अनुसारको मापदण्डको हुनुपर्नेछ ।

१) स्कूल बसको पहिचान निम्न मापदण्डको हुनुपर्नेछ ।

क) स्कूल बसले बाहिरको रंग पहँलो (GOLDENYELLOW) हुनुपर्नेछ ।

ख) स्कूल बसको अगाडि र पछाडि “school bus”कालो रंगले लेखिएको हुनुपर्नेछ ।

ग) यदि बस भाडामा लिएको भए र स्कूलको नामसहित"ON school duty" लेखिएको व्यानर हुनुपर्ने वा बसको अगाडि र पछाडि देखिने गरी (school bus) लेखिएको प्लेट हुनुपर्नेछ ।

घ) स्कूलको परिचय खुल्ने गरी १५० मि.मी. उचाइको गाँडा निलो रंगमा स्कूलको नाम दुवै पट्टी भ्यालको लेभल भन्दा तल लेख्नुपर्नेछ ।

ङ) स्कूल बसमा कालो रङमा बसको अगाडि र पछाडि निम्न “स्कूल बसको चिन्ह”(केटाकेटी सहितको तस्विर भएको) लेखिएको हुनुपर्नेछ ।

२. स्कूल बसले निम्नअनुसारको भौतिक मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्नेछ ।

क) आपतकालिन ढोका (Emergency Exits): सबै स्कूल बसहरुमा पछिल्लो आधा भागको दाहिनेतिर (Emergency Exits) को व्यवस्था हुनुपर्नेछ । यसका साथै बसको पछिल्लो भागमा हुने (Emergency Exit Breakable Glass) को हुनुपर्नेछ । Emergency Exits को तल्लो लेभल बसको भँई सरहको र माथिल्लो लेभल भ्यालको माथिल्लो लेभल बराबर हुनुपर्नेछ ।

ख) सुरक्षा: स्कूल बस चलेको अवस्थामा सम्पूर्ण ढोका तथा (Emergency Exit)हरु बन्दगर्ने व्यवस्था गरी विद्यार्थीहरुको यात्रालाई सुरक्षित बनाउनुपर्नेछ ।

ग) भ्यालको ग्रिल: स्कूलबसको भ्यालमा कम्तिमा तीनवटा horizontal round metal/Round Aluminium Tube को ग्रिलबसको दुबै साइडमा लगाएको हुनुपर्नेछ ।

घ) प्राथमिक उपचार बाकस: स्कूलबसमा देखिने ठाँउमा प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kits) व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

- ड) अग्नि नियन्त्रण उपकरण: बसमा देखिने ठाँउमा अग्नि नियन्त्रण उपकरण (Fire Extinguisher) राखिएको हुनुपर्नेछ ।
- च) फोहोरको व्यवस्था: प्रत्येक स्कूल बसमा अनिवार्य रूपमा फोहोर फ्याकने टोकरी राखिएको हुनुपर्नेछ।
- छ) बसको ढोकाको चुकुल (Door Lock) बसको ढोकामा भरपर्दो चुकुल प्रणाली भएको हुनुपर्नेछ ।
- ज) बसको प्राविधिक जाँचपास सार्वजनिक सवारी साधन सरहको हुनुपर्नेछ ।
- झ) भ्यालको सिसा: भ्यालको सिसामा कुनैपनि किसिमको रंग लेपन नगरी पारदर्शी हुनुपर्नेछ ।
- ञ) बसको प्रवेशद्वार: स्कूलबसको प्रवेशद्वारको सबैभन्दा तल्लो सिढी जमिनदेखी ३०० मि.मि. भन्दा बढी हुनुहुदैन ।
- ट) बसको सिटहरुको अवस्था: बसको सिटहरुको अवस्था दुरुस्त हुनुपर्ने वा सिटको कुनैपनि भागबाट तिखो वा धारिलो बस्तु बाहिर निस्केको हुनुहुदैन ।

ठ) स्कूलब्याग तखता: स्कूलब्याग सुरक्षित किसिमले राख्नका लागि बस भित्र स्कूलब्याग तखताको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

ड) बस सिटको रेखाडकन(Layout): सम्पूर्ण सिटहरू अगाडि फर्किएको (Forward facing) हुनुपर्नेछ। चढ्ने ओलर्ने सिढी (Step well) को छेउको सिटको अगाडि उचित किसिमको छेकवारको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

४. स्कूल बस परिचालन: स्कूल बस परिचालको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।

५. सिट संख्या र बसको क्षमता: स्कूलबसले बसको सिट संख्या अनुसार देहायको संख्यामा विद्यार्थी ओसारपसार गर्न पाउने छन् :

क) १२ वर्षभन्दा मुनिका विद्यार्थीलाई बसको सिटको क्षमताभन्दा १.५ गुणा विद्यार्थी ओसारपसार गर्न सकिने छ ।

ख) १२ वर्ष भन्दा माथिका विद्यार्थीको हकमा सिट क्षमता बराबरको संख्यामा मात्र विद्यार्थी राख्नुपर्नेछ।

६. स्कूल बसमा विद्यार्थीहरूको विवरण:

- क) प्रत्येक विद्यार्थीहरुको लागी स्कूलबसको नम्बर, रुट र विसौनी उल्लेख गरेको विद्यार्थीको तस्वीर सहितको परिचयपत्र जारी गुरेको हुनुपर्नेछ ।
- ख) बस चालकले विद्यार्थीहरुको पुर्ण विवरण सहितको सुची राख्नुपर्नेछ ।
- ग) सुचीमा विद्यार्थीको नाम, ठेगाना, कक्षा, रक्त समुह, रोक्नुपर्ने विसौनी उल्लेख हुनुपर्नेछ ।
- घ) बसमा बस संचालनको मार्ग तालिका तथा समय सारिणी टाँस गरेको हुनुपर्नेछ ।

७. बसको गति सीमित हुनुपर्ने: स्कूल बस कुनै पनि किसिमले अधिकतम ४० कि.मि. (चालिस किलोमिटर) प्रतिघण्टा भन्दा बढी गतिमा चलाउन पाईने छैन ।

द. बसको चिन्ह(Stop sign): बसको परिचालकले चाहिएको बेलामा विद्यार्थीहरुलाई ओराल्ने, चढाउने वा बाटो काट्ने प्रयोजनका लागी चाहिने ट्रफिक चिन्ह(Stop sign) बस भित्र राखिएको हुनुपर्नेछ ।

९. धुम्रपान तथा मध्यपान गर्न नपाईने: स्कूलबसमा कसैले पनी धुम्रपान तथा मध्यपान गर्न पाईने छैन ।

१०. बालश्रम निषेध: स्कूल बस संचालनार्थ कुनै प्रकारको बालश्रम प्रयोग गर्न पाईने छैन ।

११. स्कूल बस चालक तथा परिचालक सम्बन्धि व्यवस्था:

क) स्कूल बसका चालक तथा परिचालक सम्बन्धी योग्यता वा अन्य मापदण्ड प्रचलित ऐन, नियमअनुसार हुनेछ ।

ख) स्कूल बसका चालक तथा परिचालकले सम्बन्धित स्कूलले तोके बमोजिमको पोशाक र परिचय पत्र अनिवार्य लगाउनु पर्नेछ ।

१२. विद्यालयको दायित्व:

क) अनुभवी चालकको व्यवस्था गर्ने।

ख) प्रत्येक विद्यार्थी एवं चालकलाई जान्ने गरी सामान्य ट्रफिक नियमका बारेमा समय समयमा जानाकारी दिनुपर्नेछ ।

ग) स्कूल बसको सार्वजनिक सवारी साधन सरह जाँचपास गराउनुपर्नेछ ।

घ) विद्यालयले भाडाका बस लिदा नियमित रुट (बाटो) बाहेक सवारी संचालन गर्नुपरेमा अनिवार्य रुपमा पटके रुट (बाटो) इजाजत लिएको हुनुपर्नेछ ।

ड) विद्यालयले विद्यार्थी ओसारपसारमा प्रयोग हुने प्रत्येक स्कूलबसको यातायात व्यवस्था कार्यालयमा

(दर्ता) गराई अध्यावधिक गराउनुपर्नेछ ।

च) बस सेवा सम्बन्धि गुनासो सुन्ने व्यक्तिको नाम र टेलिफोन नम्बर लेखेको हुनुपर्नेछ ।

१३. सवारी चालकको दायित्व:

क) सवारी चालक अनुमतीपत्र र सवारी साधनसँग सम्बन्धित सबै किसिमका कागजातहरू (सवारी दर्ता प्रमाणपत्र, बाटो इजाजतपत्र, सवारी जाँचपास पत्र) साथमा राख्नुपर्नेछ ।

ख) तोके बमोजिमको पोशाक र परिचयपत्र लगाएको हुनुपर्नेछ ।

ग) चालकले कुनै पनि अन्ययात्रु, मालसामान र अनावश्यक व्यक्ति बोक्नपाइने छैन ।

घ) चालकले ट्राफिक नियमको पालनागर्नुपर्नेछ ।

ड) सडकमा सवारी चलाउँदा अत्यावश्यक सेवाका सवारी साधनलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

च) चालकले सदैव एकजना परिचालक साथमै लिइ हिड्नुपर्नेछ ।

छ) चालकले कुनै अभिभावक विद्यार्थीलिन नआएमा विद्यालयको जिम्मा लगाउनु पर्नेछ ।

ज) सवारी चलाएको अवस्थामा मोबाईल वाइयरफोनको (Earphone) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

झ) कुनै पनि यौनजन्य दुर्व्यवहार नगर्ने नगराउने ।

१४ अभिभावक र विद्यार्थीको दायित्व:

१) अभिभावकको दायित्व:

क) सडक सुरक्षाका लागी अभिभावक र विद्यार्थी दुवैको बराबरी जिम्मेवारी हुनेछ ।

ख) विद्यालयले तोकेको विसौनी र समयमा अभिभावकले विद्यार्थीहरूलाई पुर्याउनु तथा ल्याउनुपर्नेछ ।

ग) पुर्व प्राथमिक तहका विद्यार्थीहरूको हकमा अभिभावकले वैकल्पिक व्यक्तिलाई विद्यार्थी पुर्याउनु तथालिन पठाउँदा परिचय खुल्ने प्रमाण दिएर पठाउपर्नेछ ।

घ) चालकले सवारी नियमतथा यस निर्देशिका विपरित सवारी चलाएको पाइएमा अभिभावकले तुरुन्त विद्यालय प्रशासन र नजिकको प्रहरीलाई खबर गर्नुपर्नेछ ।

ड) अभिभावकले चालकसंग अनावश्यक विषयमा कुरा गर्ने र प्रभावमा पार्नु हुदैन ।

च) अभिभावकले अन्य विद्यार्थीलाई प्रभावमा पार्ने, अनावश्यक चासो राख्नु हुदैन ।

२. विद्यार्थीहरूको दायित्व:

क) आफु यात्रा गर्ने सवारी साधनमा फोहोर नगर्ने, आपसमा मिलेर बस्ने, भ्यालबाट फोहोर नफाल्ने र चालकसंग भद्र व्यवहार गर्ने दायित्व सम्बन्धित विद्यार्थीको हुनेछ ।

ख) चालकको सवारी नियम उल्लंघन गरेको देखेमा तुरुन्त विद्यालय प्रशासन वा नजिकको प्रहरीलाई खबर गर्नुपर्नेछ ।

ग) ट्रफिक संकेत सम्बन्धित जानकारी राखी सवारी नियम पालना गराउन सम्बन्धित पक्षलाई सचेतना जगाउन मार्ग दर्शकको भूमिका निर्वाह गर्ने ।

१५. अनुगमनः यो निर्देशिका पालना गरे नगरेको विषयमा यातायात व्यवस्था विभाग वा मातहतका कार्यालयहरु वा अधिकार प्रत्यायोजन निकाय वा स्थानीय निकायले अनुगमन गर्नेछन् ।

१६. विविधः

- क) निर्देशिका कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा कुनै द्विविधा देखिए यातायात व्यवस्था विभागको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।
- ख) निर्देशिका मा भएको व्यवस्थाहरु उल्लङ्घन गरिएको पाईएमा सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, नियम अनुसार कारवाही हुनेछ ।
- ग) यो निर्देशिका अन्य कुनै प्रचलित कानूनसंग बाभिएको हकमा बाभिएको हदसम्म यो निर्देशिकाका प्रावधान अमान्य हुनेछन ।

समाप्त